

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BAANVERLEGGING CIRCUIT ZANDVOORT

226-52
16 mei 1989

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het
milieu-effectrapport Baanverlegging circuit Zandvoort /
[Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-063-X
SISO 614.62 UDC [504.064.2:796.7](492*2040)
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Zandvoort /
racecircuits ; Zandvoort

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Burgemeester en
Wethouders van de Gemeente Zandvoort
Postbus 2
2040 AA ZANDVOORT

uw kenmerk

Afd. RO nr. 89/929
onderwerp

Advies voor richtlijnen MER
Baanverlegging Circuit Zandvoort

uw brief

10 maart 1989

ons kenmerk

U448-89/C1/MH/226-51
utrecht,

16 mei 1989

Met bovengenoemde brief verzocht U de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER) inzake de baanverlegging van het Circuit Zandvoort.

Overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) bied ik U hierbij het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage (Cie. m.e.r.) aan. Voor de inhoud van het advies verwijs ik U kortheidshalve naar de samenvatting, waarin, in overeenstemming met de onderwerpen die volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne tenminste in een MER zullen moeten worden behandeld, de belangrijkste punten uit het advies bijeen gebracht zijn.

Daarnaast vraag ik Uw aandacht voor het volgende:

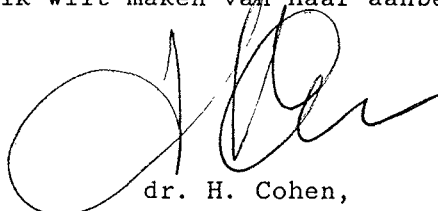
1. De Commissie is zich ten volle bewust van het feit dat deze m.e.r.-procedure op vrijwillige basis wordt doorlopen. Zij heeft zich bij het opstellen van het advies voor richtlijnen daarom beperkt tot die facetten die met het voornemen, de baanverlegging van het circuit, in de ruime zin samenhangen. De Commissie wijst er daarbij op dat niet alleen de effecten van de baanverlegging zelf in het MER dienen te worden besproken. Ook de indirecte effecten van de baanverlegging, zoals de toename van de verkeersdrukke op toevoerwegen en de aanleg van extra parkeerplaatsen dienen in het MER te worden beschreven.
2. Bij de beschrijving van de geluideffecten moeten behalve de effecten voor omwonenden en recreanten, de effecten op de omringende natuurterreinen worden berekend. Hierbij dient te worden uitgegaan van de regels en normen zoals gesteld in het kader van de Wet geluidhinder.

kenmerk : U448-89/C1/mh/226-51

vervolgblad: 1

3. Het is van groot belang dat uit het MER duidelijk wordt op welke wijze het voornemen past in de bestaande beleidskaders en hoe aan de in de brief van de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur gestelde randvoorwaarden zal worden voldaan.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal ook gaarne vernemen op welke wijze U gebruik wilt maken van haar aanbevelingen.

dr. H. Cohen,
Voorzitter.

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BAANVERLEGGING CIRCUIT ZANDVOORT

Advies op grond van artikel 41 n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming over de mogelijke realisatie van de baanverlegging van het racecircuit te Zandvoort,

uitgebracht aan de gemeente Zandvoort door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

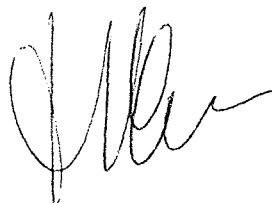
de werkgroep m.e.r. Baanverlegging circuit Zandvoort,

de secretaris,

A handwritten signature in dark ink, consisting of a large, stylized 'M' followed by a long, sweeping horizontal stroke.

ir. M.P.T.M. de Cleen

de voorzitter,

A handwritten signature in dark ink, featuring a large, stylized 'H' followed by a long, sweeping horizontal stroke.

dr. H. Cohen

Utrecht, 16 mei 1989

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN	7
4.1. Algemeen	7
4.2. De voorgenomen activiteit	8
4.3. Alternatieven en varianten	9
4.4. Het nulalternatief: het niet doorgaan van het voornemen	11
4.5. Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast	12
5. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	13
6. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU WAARBIJ INBEGREPEN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	14
7. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	16
7.1 Algemeen	16
7.2 Geluidhinder	18
7.3 Effecten op het abiotische milieu	19
7.4 Landschap	19
7.5 Effecten op vegetatie en fauna	19
7.6 Belevingsaspecten	19
7.7 Overige effecten	19/20
8. VERGELIJKING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN VAN ELK VAN DE IN BESCHOUWING GENOMEN ALTERNATIEVEN	20
9. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	21
10. SAMENVATTING VAN HET MER	21
11. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	22

BIJLAGEN

1. Tekst van de bekendmaking van de aanvang van de m.e.r.-procedure op 13 maart 1989.
2. Brief van de gemeente Zandvoort van 10 maart 1989 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties.
5. Brief van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

1. INLEIDING

Op initiatief van de gemeente Zandvoort is in het kader van de voorgestane modernisering van het circuit ten behoeve van de auto- en motorsport, in de afgelopen jaren onderzoek verricht naar ontwikkelingsmogelijkheden van het circuit. Aanleiding tot dit onderzoek vormde het voortbestaan van het circuit, dat een economische en promotie-functie voor Zandvoort als badplaats heeft. Dit voortbestaan kwam in discussie in verband met de wens de geluidoverlast te beperken. Vanwege de geluidproductie staat het circuit andere gemeentelijke belangen ten aanzien van woningbouw, verblijfsrecreatie, e.d. in de weg. Er is een accommodatieplan voor het circuit van Zandvoort opgesteld, waarbij is uitgegaan van een geconcentreerde circuitopzet; dit op grond van akoestische overwegingen.

De gemeente Zandvoort heeft besloten het in november 1986 door de raad van Zandvoort vastgestelde Accomodatieplan Circuit Zandvoort op te nemen in een herziening van het bestemmingsplan. De m.e.r.-procedure zal worden gekoppeld aan de procedure voor deze herziening.

Voor de uitvoering van dit plan geldt echter geen plicht tot het opstellen van een milieu-effectrapport (MER); het plan past immers in het vigerende bestemmingsplan.

Dat de gemeente het initiatief tot de m.e.r.-procedure heeft genomen hangt samen met het feit dat de gemeente voor het circuit een toekenning als nationale accommodatie voor de autosport wenst (A-status). Door de staatssecretaris van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) is, in overleg met andere betrokken ministeries, bij brief van 12 oktober 1988 (zie bijlage 5), voor het toekennen van een definitieve A-status het uitvoeren van een m.e.r.-procedure als voorwaarde gesteld.

In de brief van 10 maart 1989 (bijlage 1) heeft de gemeenteraad van Zandvoort (verder te noemen het bevoegd gezag) de Commissie voor de milieu-effectrapportage (Cie. m.e.r.) op vrijwillige basis uitgenodigd advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake het MER. Met de openbare bekendmaking op 13 maart 1989 (bijlage 2) is de m.e.r.-procedure formeel van start gegaan.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Cie. m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is weergegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Cie. m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

De bedoeling van dit advies is aan te geven welke punten in het op te stellen MER moeten worden beschreven.

Aan de inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen, is in dit advies voor richtlijnen aandacht geschonken (bijlage 4).

2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES

In het MER dient te worden vermeld wat precies wordt beoogd met het opstellen van het MER en met de voorgenomen activiteit.

Het MER moet duidelijk maken op welke wijze het doel van dit MER kan worden bereikt. Hierbij moet worden uitgegaan van de randvoorwaarden die door de staatssecretaris van WVC zijn gesteld, van de beleidsuitgangspunten van de provincie Noord-Holland en van de uitgangspunten van de gemeente Zandvoort, die hebben geleid tot het voornemen.

In het MER zal voorts moeten worden besproken op welke wijze bij het voornemen rekening is gehouden met andere ontwikkelingen in het studiegebied.

Bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven zal aandacht moeten worden besteed aan:

- De locatie, de voorgenomen inrichting, de werken en werkzaamheden in de bouw- en aanlegfase alsook de fasering volgens welke deze werkzaamheden zullen worden uitgevoerd, de bijstellingsmogelijkheden die worden opengehouden, het gebruik en beheer in de exploitatiefase, de verplaatsing, verwijdering respectievelijk inpassing van accommodaties voor andere dan race-activiteiten, mogelijkheden voor recreatief medegebruik en de wijze van behandeling van onvoorziene milieu-effecten.
- De beschrijving van de ontwikkelingen met betrekking tot de inrichting, gebruik en beheer van het gebied, indien de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden: de referentie of ook wel het nulalternatief. Hier moet naast het gebruik van het oude circuit en de effecten daarvan op het milieu een nul-plus-alternatief worden beschreven, te weten de zogenaamde "interimoplossing".
- Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast. Dit betreft een combinatie van die inrichtings-, beheers- en gebruiksvarianten, waarbij:
 - het circuit maximaal milieuvriendelijk wordt aangelegd met betrekking tot geluidhinder, geluidwerende voorzieningen, opslag van verontreinigende stoffen en grondwatereffecten;
 - veranderingen in de grondwaterstand in principe dienen te worden vermeden;
 - de ontgronding zich beperkt tot 0.6 ha;
 - wordt aangegeven welke de mogelijkheden zijn voor natuurontwikkeling c.q. natuurbouw in het overige circuitterrein en op welke wijze deze kunnen worden gerealiseerd.

In het MER moet worden vermeld ten behoeve van welke te nemen en eerder genomen overheidsbesluiten het MER wordt opgesteld en welke randvoorwaarden of beperkingen zij opleggen aan het betreffende besluit waarvoor het MER wordt opgesteld. Aangegeven moet worden door welke overheidsinstantie(s) deze besluiten zullen worden genomen en volgens welke procedure en welk tijdsplan dit geschiedt.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu bij uitvoering van de te beschouwen alternatieven en varianten. Zij moet worden beschreven op basis van:

- abiotische kenmerken, zoals bodemkwaliteit, grondwaterstanden, -kwaliteit en -stromingsrichtingen, verkeersbewegingen, geluidemissie;
- biotische kenmerken, vegetatie, fauna, soortenrijkdom, ecologische relaties, ontwikkelingspotenties, biotopen van amfibieën, reptielen, e.d.;
- landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken zoals visueel-ruimtelijke kenmerken, cultuurhistorische en archeologische elementen en structuren, aard van het grondgebruik;
- te verwachten autonome ontwikkelingen, zoals stedenbouw, recreatie e.d.

Bij de beschrijving van de effecten in het MER dient naar het oordeel van de Commissie de meeste nadruk te liggen op de geluideffecten voor omwonenden en recreanten in en buiten het circuit, de effecten met betrekking tot de (geo)hydrologie, alsook op de effecten voor het landschap.

In het MER dienen de milieu-effecten van het voornemen en de alternatieven en varianten met elkaar en met de autonome ontwikkeling van het milieu te worden vergeleken. De beoordeling en vergelijking van de gevolgen dient op een begrijpelijke wijze plaats te vinden aan de hand van toetsingscriteria en argumentatie.

Het MER zal ook inzicht moeten verschaffen in de resterende leemten in kennis en informatie die na de voorspellingen van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden.

In een later stadium dient door bevoegd gezag een evaluatieprogramma te worden opgesteld van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu, waarin de vastgestelde leemten in kennis en informatie worden betrokken.

Het MER kan worden opgesteld als afzonderlijk document of als onderdeel van de vergunningaanvragen. In het laatste geval zal het MER dan wel afzonderlijk herkenbaar moeten zijn.

De kern van alle hoofdonderdelen van het MER zal duidelijk en overzichtelijk moeten worden samengevat.

3. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd"* (Art. 41j, eerste lid onder a).

De beoogde activiteit is op zich niet m.e.r.-plichtig. Gegeven het feit dat subsidie wordt gevraagd, de reden dat om een A-status voor nationale accommodatie voor autotransport wordt verzocht, is het opstellen van een MER een door staatssecretaris Dees gestelde voorwaarde (zie hoofdstuk 1).

Het doel van de voorgenomen activiteit is het tot uitvoering brengen van het Accommodatieplan Circuit Zandvoort, de baanverlegging en de modernisering van het circuit.

De probleemstelling die moet worden opgelost voor het bereiken van bovenstaande doelen wordt gevormd door de uitgangspunten die aan het accommodatieplan ten grondslag liggen, te weten:

- economische versterking van de gemeente Zandvoort en promotie voor Zandvoort als badplaats;
- vermindering van geluidhinder waardoor andere gemeentebelangen beter kunnen worden behartigd;
- het mogelijk maken van nationale races en sommige internationale races.

Daarnaast moet aan de randvoorwaarden welke door de staatssecretaris zijn gesteld aan het verlenen van de A-status, waarvan m.e.r. er één is, worden voldaan. Deze zijn:

- het kunnen voldoen aan de sporttechnische eisen van de betrokken landelijke sportorganisaties KNAF en KNMV;
- het voldoen aan de normen van de Wet geluidhinder;
- het aanbrengen van een afdoende scheiding tussen circuit en Nationaal Park Kennemerduinen i.o.;
- het opstellen van een aanvaardbaar duinbeheersplan;
- het voorzien in een afdoende oplossing voor de verkeers- en parkeervoorzieningen;
- het verkrijgen van een ontgrondingsvergunning;
- wijziging van het vigerende bestemmingsplan, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan de bouwhoogte en massa van de noodzakelijke voorzieningen;
- een deugdelijke (interne) inrichting van het circuitterrein.

Ook de beleidsuitgangspunten van de provincie Noord-Holland met betrekking tot duingebieden, recreatie en geluidhinder, zoals onder andere verwoord in het ontwerp 2e provinciaal milieubeleidsplan Noord Holland, stellen randvoorwaarden aan het onderhavige project.

Deze uitgangspunten en randvoorwaarden vormen samen het kader voor een mogelijke realisering van het Accommodatieplan Circuit Zandvoort.

Uit (onder andere) het MER moet blijken in hoeverre aan de gestelde eisen kan worden voldaan en of het plan, zoals dat nu wordt voorgesteld, gezien de milieuconsequenties aanvaardbaar is. Bovendien zal duidelijk moeten worden in hoeverre aan de verschillende randvoorwaarden en eisen zal worden voldaan en of de Provincie en het Rijk zullen meewerken aan

het ten uitvoer brengen van het plan, gezien de bestaande beleidsuitgangspunten met betrekking tot de terugdringing van geluidoverlast en de beleidsvoornemens met betrekking tot duingebieden.

Naar de mening van de Commissie kunnen uit deze randvoorwaarden de volgende aandachtspunten worden afgeleid:

- 3.1 In het MER moet worden beschreven wat het belang is van de toekenning van de A-status voor nationale accommodatie voor autovervoer aan het circuit van Zandvoort.
- 3.2 Het MER zal een overzicht moeten geven van de ontwikkelingen die de initiatiefnemer tot de huidige plannen hebben gebracht. Behalve de ontwikkelingen op de markt, waarop de initiatiefnemer wil opereren, dient het maatschappelijk belang van de voorgestane activiteit te worden besproken.
- 3.3 In het MER zal moeten worden besproken op welke wijze bij het voornemen rekening is gehouden of zal worden gehouden met andere ontwikkelingen in het studiegebied. Op welke wijze is rekening gehouden met (de uitbreiding van) het bungalowpark Vondorp, de strandrecreatie en de procedure voor de aanwijzing in het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud van het gebied Kennemerduinen als Nationaal Park? In hoeverre is er rekening gehouden met de beleidsvoornemens om het duingebied, dat in het streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied nog niet is aangewezen als stiltegebied, te beschouwen als potentieel stiltegebied en met de voornemens in dit streekplan om het circuitgebied en het Kraansvlak als bodem- en grondwaterbeschermingsgebied aan te wijzen? (Zie ook ontwerp 2e provinciaal milieubeleidsplan Noord-Holland).
- 3.4 Er moet worden beschreven welke activiteiten er op het circuit zijn gepland en wat het verwachte bezoekersaantal respectievelijk gebruikersaantal per activiteit zal zijn. Daarnaast moet een beeld worden gegeven van de exploitatie op jaarbasis (hiermee wordt bedoeld het activiteitenprogramma met de verwachte bezoekersaantallen, verdeeld over het jaar). Hierbij dient inzicht te worden gegeven in de onzekerheid van de prognoses[1].
- 3.5 In het MER moet worden beschreven welke functies het circuit van Zandvoort op dit moment vervult en op welke wijze deze functies in de toekomst gewaarborgd c.q. uitgebreid kunnen worden. Welke functies zullen verdwijnen of worden verplaatst?
- 3.6 Voor het circuit geldt sinds 1982 de verplichting als categorie A-in-

1 Zie ook inspraakreacties 2, 4, 5, 6 en 11, bijlage 4.

richting op grond van de Wet geluidhinder[2].

In het MER zal duidelijk moeten worden op welke wijze de voorgestane baanverlegging bereikt dat de geluidemissie binnen de gestelde normen zal blijven of dat bij bepaalde activiteiten deze normen zullen worden overschreden. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de geluidbelasting op de omliggende natuur- en recreatiegebieden.

Wordt er ook na de baanverlegging voor bepaalde activiteiten ontheffing van de Wet geluidhinder verleend?

- 3.7 In het MER moet worden beschreven in hoeverre bij de uiteindelijke keuze van het tracé, de ontsluiting en de aanleg van parkeervoorzieningen primaire doelstelling is geweest het vermijden, althans maximaal beperken van geluidhinder (ook naar de naastliggende natuurgebieden), duinen landschapsaantasting, grondwaterpeilverlaging en aanvoer van eutrofiërende en verontreinigende stoffen.
- 3.8 Uit het MER moet duidelijk worden in hoeverre bij het duinbeheersplan wordt uitgegaan van een maximaal herstel van het bij de baanverlegging vrijkomende circuitgedeelte door natuurtechnische milieubouw. Is bij de opstelling van dit plan uitgegaan van de in het streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied geschetste gewenste ontwikkeling, waarbij voor het circuitgebied en het daarbovenliggende natuurgebied behoud, danwel herstel van kleinschalig bodemgebruik en landelijke bebouwing en bevordering/herstel van de natuurlijke waterhuishouding wordt voorgesteld? Daarnaast moet worden beschreven op welke wijze een afdoende scheiding tussen circuit en Nationaal Park Kennemerduinen inclusief het Kraansvlak tot stand zal worden gebracht. Hierbij dient niet alleen te worden uitgegaan van een barrière die betreding van het park tegengaat, maar ook van een barrière die andere milieuverstorende elementen, zoals emissies van geluid, stof en uitlaatgassen evenals afval, grondwaterpeilverlaging en aanvoer van eutrofiërende stoffen tegengaat.

2 Hier wordt bedoeld een categorie A-inrichting op grond van de Wet geluidhinder, niet te verwarren met de A-status voor nationale accommodatie voor autorensport.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN

Het MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"* (Art. 41j, eerste lid onder b).

4.1. Algemeen

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt, voor zover deze relevant zijn voor de besluitvorming. De voorgenomen activiteit is de keuze van de initiatiefnemer uit (elementen van) de verschillende alternatieven. Plannen waarbij het doel dat met de voorgenomen activiteit wordt nagestreefd onvoldoende kan worden bereikt, worden niet als in beschouwing te nemen alternatieven aangemerkt.

Bij de beschrijving en uitwerking van de voorgenomen activiteit en de alternatieven kan worden uitgegaan van de volgende deelactiviteiten en ingrepen:

- de aanleg van nieuwe en verwijdering van oude baangedeelten;
- de voorzieningen die met de baan zelf samenhangen, zoals:
 - . parkeerplaatsen;
 - . starttoren;
 - . veranderingen in en eventueel aanleg van toevoerwegen;
 - . 4 WD (four wheel drive) terrein;
- het gebruik en beheer van de baan en van de met de baan samenhangende voorzieningen, o.a.:
 - . de op de baan toegelaten race-categorieën;
 - . het gevoerde activiteitenbeleid;
 - . verkeersstromen van bezoekers naar, van en op het terrein;
- het overige gebruik van het bestaande circuitterrein:
 - . zomerhuisjes;
 - . sportvelden;
 - . effluentvijvers;
 - . teellandjes;
- overige punten betreffende het circuitterrein:
 - . duinbeheer;
 - . opheffing bepaalde activiteiten en verwijdering bestaande voorzieningen.

Het is van belang dat alle in het Accomodatatieplan opgenomen voorzieningen in het MER worden behandeld, met een onderscheid tussen wat direct met de baan samenhangt en wat als secundair kan worden beschouwd. Secundaire activiteiten die een grote belasting voor het milieu betekenen kunnen misschien worden weggelaten bij het ten uitvoer brengen van het accommodatieplan.

4.2 De voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit zal betrekking moeten hebben op:

- De locatie: het tracé en de ligging van de baan en de overige voorzieningen ten opzichte van de verschillende duinstructuren, de ligging ten opzichte van woonkernen, recreatieterreinen, wegen en natuurgebieden.
- De voorgenomen inrichting: de plaats, omvang en vormgeving van de te realiseren voorzieningen; andere inrichtingsmaatregelen, te treffen in het kader van "compensatie" van te verliezen natuurwaarden (natuurtechnische milieubouw, natuurontwikkeling, hierbij kan worden terugggekoppeld naar het duinbeheersplan) en met het oog op de bescherming van het milieu; cultuurtechnische maatregelen ten behoeve van de waterhuishouding en bodem.
- De werken en werkzaamheden in de bouw- en aanlegfase en de fasering volgens welke deze werkzaamheden zullen worden uitgevoerd: grondverzet (ontgronding, aanleg kunstduin, opwerpen taluds), ingrepen in de waterhuishouding, te gebruiken machines en installaties, bouwverkeer, duur en periode van de werkzaamheden, volgorde[3].
- De bijstellingsmogelijkheden die voor de realisering van de verschillende fasen kunnen worden opgehouden: de mogelijke aard en omvang daarvan alsook de procedure volgens welke tot bijstelling zal kunnen worden besloten.
- Het gebruik en beheer in de exploitatiefase: aard van de exploitatie-opzet (openbaar, commercieel, besloten), gemiddelde en piek-bezoekersaantallen, bezettingsgraad, piekintensiteiten van automobielen op de aanvoerwegen inclusief het verkeer in de buurgemeenten, omvang en beheer van afvalstromen.
- Verwerking van bezoekersstromen door voorzieningen op het gebied van versterking van het openbaar vervoer, het beschikbaar stellen van pendelbussen en andere voorzieningen.
- De verplaatsing, verwijdering respectievelijk inpassing van accommodaties voor andere dan race-activiteiten (schietbaan, effluentvijvers, teellandjes, e.d.).
- De mogelijkheden die overblijven voor recreatief medegebruik van het circuit-terrein.
- De wijze van behandeling van onvoorziene ontwikkelingen en calamiteiten: de te volgen procedures en de eventueel te treffen voorzieningen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de mogelijkheid dat de milieu-effecten van het voorgenomen gebruik van de baan in ernstige mate nadeliger zijn dan was voorspeld. Daarnaast kunnen zich tijdens de exploitatie onvoorziene ontwikkelingen (bijvoorbeeld veel grotere toeloop dan was verwacht) of voor het milieu relevante calamiteiten voordoen (bijvoorbeeld ontploffingen, brand of lekkages van brandstoftanks), die het milieu van het studiegebied beïnvloeden of

3 Zie ook inspraakreactie 9, bijlage 4.

maatregelen ter bescherming van het terrein nodig maken[4]. Ook kan worden aangegeven hoe organisatorisch zeker zal worden gesteld, dat te zijner tijd, wanneer de baanverlegging is gerealiseerd, de bescherming van het milieu de volle aandacht krijgt. Aangegeven dient te worden op welke wijze er controle plaatsvindt met betrekking tot de geluidemissie en op welke wijze er gehandeld en gereageerd zal worden indien de grenswaarden worden overschreden (zie ook hoofdstuk 9).

Dit alles voorzover het van belang kan zijn voor de beschrijving en beoordeling van de milieu-effecten in het kader van de aan de orde zijnde besluitvorming en voorzover er reeds in dit stadium van de planvorming inzicht in kan worden gegeven.

4.3 Alternatieven en varianten

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd. De alternatieven zullen wat betreft diepgang en detaillering vergelijkbaar moeten zijn. In het MER moet worden aangegeven hoe en in welke mate het gestelde doel van het voornemen kan worden bereikt met behulp van elk van de beschouwde alternatieven. De onder 4.2 genoemde onderdelen dienen per alternatief aan de orde te komen op de daar aangegeven wijze. De alternatieven kunnen naar verschillende aspecten worden uitgewerkt: inrichtings-, gebruiks- en beheersaspecten. Het is niet de bedoeling voor al deze aspecten aparte alternatieven te ontwikkelen. De te presenteren alternatieven kunnen echter worden samengesteld door de verschillende varianten per aspect met elkaar te combineren.

Inrichtings- en beheersaspecten

Er is gekozen voor een gecomprimeerde opzet van het circuit. De verlegging van de huidige baan zal naar het noorden moeten plaatsvinden, waarbij het circuit verder van de bewoningskern en het geplande bungalowpark Vendorado komt te liggen, zodat hinder door geluidimissie voor omwonenden (mogelijk) wordt teruggebracht.

Onderdelen van het project kunnen op verscheidene wijzen worden gerealiseerd. Uitgegaan kan worden van de in 4.1 genoemde keuzemogelijkheden met betrekking tot de varianten.

De aanleg van nieuwe en verwijdering van oude baangedeelten

- (hoogte)ligging van het tracé ten opzichte van de opbouw van het huidige landschap en het reliëf;

4 Zie ook inspraakreacties 9 en 10, bijlage 4.

- de ligging van (extra geluid veroorzakende) bochten ten opzichte van geluidgevoelige objecten (woonkernen, natuurgebieden);
- de cultuurtechnische maatregelen ten behoeve van de baanverlegging (gedeeltelijke ontgroning, aanleg van kunstduin, egalisatie en verharding);
- omvang en uitvoering van baan, vangrails en kunstduin.

De voorzieningen die met de baan zelf samenhangen

- (hoogte-)ligging en uitvoering van het terrein;
- materiaalkeuze en vormgeving van de gebouwen (visuele verschijningsvorm);
- parkeerfaciliteiten;
- ligging van wegen, padenstelsels en tunnels;
- cultuurtechnische maatregelen ten behoeve van de verandering van de aanleg van wegen en tunnels op het terrein, opwerpen van taluds voor het publiek (grondverzet, egalisatie, verharding, waterhuishouding);
- behandeling van verschillende afvalstromen (olie, hemelwater);
- opslag van brandstof en voorzieningen om lekkages tegen te gaan.

Het gebruik en beheer van de baan en van de met de baan samenhangende voorzieningen

- wijze van ontsluiting en cultuurtechnische maatregelen ten behoeve van de ontsluiting; het systeem van toevoerwegen (ook buiten het plangebied); mogelijkheden voor (intensivering van het gebruik van) openbaar vervoer (frequentie, haltes, route en eventueel vrije busbanen).
- wijze van beperking van geluidsoverdracht en geluidemissie:
 - . gebruik van het terrein als afscherming;
 - . ingraven van baangedeelten;
 - . aanleggen van wallen en schermen;
 - . plaatsen van gebouwen, zodanig dat deze als geluidscherm kunnen fungeren;
 - . het activiteitenbeleid (het al dan niet organiseren van Grand Prix-races, het al dan niet verplicht stellen van het gebruik van dempers bij nationale evenementen, het al dan niet gelijktijdig plaatshebben van verschillende activiteiten);
 - . het al dan niet toepassen van een geluidabsorberend wegdek[5].
- materiaalkeuze en vormgeving van de (geluidwerende) voorzieningen[6];
- aanbrengen van beplanting (ter afscherming van het omringende gebied en ter bescherming tegen verstuiving, inheems, uitheems);
- het plaatsen van afrasteringen (hoogte, vormgeving en materiaalkeuze), het al dan niet afsluiten van bepaalde gedeelten van het terrein

5 Zie ook inspraakreacties 2, 3, 5, 6 en 11, bijlage 4.

6 Zie inspraakreactie 3, bijlage 4.

- voor het publiek (om vertrapping en rustverstoring in het naastliggende natuurgebied tegen te gaan en verstuing van de duinen te voorkomen);
- natuurtechnische milieubouw en natuurontwikkeling binnen het circuitterrein evenals voor het gedeelte wat door de baanverlegging buiten het terrein komt te liggen (relatie met duinbeheersplan);
 - behandeling van verschillende afvalstromen (huisvuil van verschillende restaurants).

De geprojecteerde geluidafschermende voorzieningen dienen zodanig gedetailleerd te worden omschreven, dat een goede beoordeling mogelijk is van hun effect op het landschap (zie hoofdstuk 7.5.) en van hun verdraagzaamheid met race-technische en veiligheidseisen.

Het overige gebruik van het bestaande circuitterrein

- omvang, ontwerp en inrichting van de verschillende accommodaties (sportvelden, effluentvijvers, zomerhuisjes, e.d.);
- cultuurtechnische maatregelen ten behoeve van de eventuele aanleg van een helicopter-landingsplaats, verplaatsing respectievelijk verwijdering van effluentvijvers (speciaal wanneer deze de hydrologie beïnvloeden);
- natuurtechnische milieubouw en natuurontwikkeling binnen het door de baanverlegging vrijkomende gebied. Hierbij kan worden gedacht aan de mogelijkheid tot het in ontwikkeling brengen van vochtige duinvalleien en duinmeertjes (afhankelijk van het grondwater) en het aanbrengen van min of meer natuurlijk reliëf[7].

Overige punten betreffende het circuitterrein

- welke van de huidige activiteiten worden gestaakt als gevolg van de baanverlegging van het circuit?
- wijze van opruiming van de bestaande teellandjes en herstel van het gebied; wat gebeurt er met alle rommel op het terrein?
- opbouw van het duinbeheersplan en toepassing daarvan op het circuitgebied (huidige en toekomstige) en het omringende natuurgebied;
- omvang van de effluentvijvers, wijze om verrijking van het grondwater met eutrofiërende stoffen tegen te gaan; wat gebeurt er met vervuild slib?
- herstel van de voedselarme bodem- en grondwatersamenstelling van het circuitgebied.

4.4 Het nulalternatief: het niet doorgaan van het voornemen

Het nulalternatief dient in het MER in ieder geval te worden beschouwd als referentiesituatie voor de overige alternatieven en varianten. Bij

7 Zie ook inspraakreactie 9, bijlage 4.

de bepaling van de referentiesituatie kan worden gedacht aan twee momentopnamen: het oude circuit en de "interimoplossing". Voortzetting van het oude circuit vormt geen reëel alternatief. Inmiddels zou besloten zijn tot een "interimoplossing" over te gaan. Het gebruik van het oude circuit en de effecten hiervan dienen voor vergelijkingsdoeleinden uitvoerig in het MER te worden beschreven. De in de pers en inspraakreacties genoemde "interimoplossing" dient in dat geval te worden beschouwd als een autonome ontwikkeling en dient te worden beschreven als nul-plus-alternatief[8]. Bij de invulling hiervan moet worden gekeken in hoeverre het kan voldoen aan de randvoorwaarden, zoals deze door de staatssecretaris zijn gesteld aan het verlenen van de A-status. Kan de uitbreiding van het bungalowpark Vendorado in dit geval doorgaan? Voldoet het circuit aan de geluidseisen, zoals die zijn gesteld in de Wet geluidhinder en andere in hoofdstuk 3 genoemde randvoorwaarden? Van de beantwoording van deze vragen zal afhangen of voortzetting van de "interimoplossing" ook een reëel alternatief vertegenwoordigt.

4.5 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast

Het MER bevat ten minste: *"een beschrijving van het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast"* (Art. 41j, derde lid).

Het zogenaamde meest-milieuvriendelijke alternatief betreft hier een inrichtings-, gebruiks- en beheersvariant, die aan de volgende uitgangspunten voldoet:

- het circuit wordt maximaal milieuvriendelijk aangelegd met betrekking tot geluidhinder, geluidwerende voorzieningen, opslag van verontreinigende stoffen en grondwatereffecten;
- bij de inrichting worden veranderingen in de grondwaterstand in principe vermeden;
- de ontgronding beperkt zich tot maximaal 0.6 ha;
- aangegeven wordt welke de mogelijkheden zijn voor natuurontwikkeling c.q. natuurbouw in het overige circuitterrein en op welke wijze deze kunnen worden gerealiseerd.
- hoe kan het circuit zodanig worden ingericht dat er op een zo groot mogelijk oppervlak natuurherstel (natuurontwikkeling c.q. natuurbouw) kan plaatsvinden?
- geluidemissie wordt zoveel mogelijk beperkt door bijvoorbeeld:
 - . extra hoge geluidafscherming;
 - . toepassing van een geluidabsorberend wegdek;
 - . beperking c.q. uitsluiting van luidruchtige race-categorieën;

8 Zie ook inspraakreacties 4 en 10, bijlage 4.

- de verwerking van bezoekersstromen wordt zoveel mogelijk gerealiseerd door versterking van openbaar vervoer en andere vormen van collectief vervoer.

5. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Het MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven"* (Art. 41j, eerste lid onder c).

Zoals eerder vermeld vloeit de reden tot het opstellen van een MER voort uit één van de randvoorwaarden die de staatssecretaris van WVC heeft gesteld voor het toekennen van de A-status als nationale accommodatie voor de autorensport.

Naast deze randvoorwaarde heeft de staatssecretaris meerdere voorwaarden gesteld aan het verlenen van de definitieve A-status. Deze randvoorwaarden staan vermeld in zijn brief van 12 oktober 1988, aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zandvoort. Het betreft hier randvoorwaarden met betrekking tot sporttechnische eisen, wettelijke eisen en eisen die betrekking hebben op milieubescherming. Verschillende overheden spelen een rol bij de vergunningverlening met betrekking tot de wettelijke eisen. In het MER zal moeten worden vermeld waar de verantwoordelijkheden liggen en hoe coördinatie van de verschillende besluitvormingsprocedures zal plaatsvinden.

In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welke verdere besluiten het MER kan worden gebruikt en door welke overheidsinstantie(s) deze besluiten zullen worden genomen. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdsplan dit geschiedt.

Evenzeer dient te worden aangegeven welke besluiten eventueel in een later stadium zullen (moeten) worden genomen om de baanverlegging van het circuit en de bijbehorende werken mogelijk te maken. In dit verband valt te denken aan ontsluitingswegen en de bouwvergunning.

Vermeld dient te worden wat de status is van de reeds genomen overheidsbesluiten en openbaar gemaakte beleidsvoornemens die beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden kunnen stellen aan de betreffende besluiten waarvoor het MER is opgesteld. In het bijzonder dient te worden aangegeven in hoeverre de baanverlegging als saneringsmaatregel in het kader van de Wet geluidhinder is te beschouwen. Welke voorwaarden zijn in dit verband van toepassing en hoe wordt door de voorgenomen activiteit hieraan voldaan? Wordt er verwacht dat ook na de baanverlegging voor bepaalde activiteiten ontheffing van de Wet geluidhinder moet

worden verleend? Zo ja, voor welke activiteiten is dit het geval en voor welke tijdspanne?[9].

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden of beleidsindicaties gelden voor de vaststelling van het bestemmingsplan, dient in het MER daarom aandacht te worden besteed aan de volgende beleidsvoornemens en -documenten:

- De relevante wetgeving terzake (Wet geluidhinder, Wet bodembescherming, Hinderwet, Wet op de ruimtelijke ordening, Ontgrondingenwet, Verordening stiltegebieden Noord-Holland, Verordening grondwaterbeschermingsgebieden Noord-Holland, etc.);
- Documenten die randvoorwaarden stellen aan het te nemen besluit (brief staatssecretaris Dees aan de burgemeester en wethouders van de gemeente Zandvoort d.d. 12 oktober 1988, Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, Structuurschema Openluchtrecreatie, Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan (TROP), Grondwaterkwaliteitsplan Noord-Holland, Streekplan voor het Amsterdam-Noordzeekanaalgebied, Ontwerp 2e provinciaal milieubeleidsplan Noord-Holland, Beleidsnota Natuur en Landschap Noord-Holland, Beleidsplan Recreatie en Toerisme Noord-Holland, Accomodatieplan Circuit Zandvoort, Effluentplan van de gemeente Zandvoort, duinbeheersplan, etc.).

6. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU WAARBIJ INBEGREPEN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen"* (Art. 41j, eerste lid onder d).

Het studiegebied in zijn totaliteit omvat de te beschouwen locatie(s) en de omgeving daarvan. Ook de plaats van indirecte, inherente deelactiviteiten zoals bijvoorbeeld nieuwe (toegangs)wegen en de te beïnvloeden omgeving daarvan hoort tot het studiegebied.

Gedetailleerde kaarten en een duidelijke overzichtkaart zijn van belang.

Waar gebieden belangrijke waterhuishoudkundige of ecologische (bijvoorbeeld fourageer- en rustgebieden van vogels) of ruimtelijke relaties hebben met de directe beïnvloedingsgebieden, zouden deze gebieden waar nodig ook tot het studiegebied moeten worden gerekend.

9 Zie ook inspraakreactie 10, bijlage 4.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu bij uitvoering van de te beschouwen alternatieven en varianten. Deze beschrijving heeft vooral ten doel inzicht te verschaffen in waar welke gevolgen zouden kunnen optreden en hoe die kunnen worden vermeden of, als dat niet mogelijk is, worden beperkt. Het gaat dus niet zozeer om een volledige inventarisatie in het studiegebied, maar om een gerichte, milieurelevante inventarisatie ten behoeve van de besluitvorming.

Bij de bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven de "waarde" of betekenis (regionaal, nationaal, enz.), de kwetsbaarheid (gevoeligheid) en de gebruiksfuncties van betreffende (deel)gebieden; dit zowel van bestaande als potentiële gebruiksmogelijkheden en functies op de lange termijn daarvan.

Per milieu-aspect (geluid, bodem, water, e.d.) kan de omvang van het studiegebied verschillen.

Gevoelige objecten (waarvoor gevoelig) in de omgeving dienen onder vermelding van aard, omvang, aantal, plaats en afstand tot het circuit te worden aangegeven op kaart. Gevoelige objecten kunnen zijn:

- woningen en andere gebouwen;
- gebieden waar grondwater wordt gewonnen met de bijbehorende beschermingszones;
- fauna, vegetaties en levensgemeenschappen in natuurterreinen;
- cultuurhistorische, recreatieve en landschappelijk waardevolle objecten.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan zal het MER, voor zover relevant en van belang voor de beslissingen, aandacht moeten besteden aan de volgende aspecten:

abiotische kenmerken:

- bodemkwaliteit (eventuele verontreinigingen, te denken valt aan het terrein van de huidige pits en de effluentvijvers), geomorfologie;
- grondwaterstanden, grondwaterstromingsrichtingen en grondwaterkwaliteit;
- huidige, relevante verkeersbewegingen;
- huidige geluidmissies ten gevolge van het circuit en de geldende geluidzonerings;
- omgevingsgeluidniveaus in de aangrenzende duin- en strandgebieden.

biotische kenmerken:

- vegetatie en fauna in te onderscheiden deelgebieden; regionale en nationale betekenis;
- ornithologisch belang van deelgebieden op regionale, (inter)nationale schaal als fourageer-, rust-, broed-, ruigebied e.d.;
- soortenrijkdom; zeldzame soorten; indicatorsoorten voor specifieke milieucondities (met name in relatie tot de grondwaterhuishouding en -kwaliteit);

- ecologische relaties tussen deelgebieden en biotopen;
- ontwikkelingspotenties; de gesteldheid van de vegetatie in relatie tot het milieu en de mogelijke vergroting van de natuurlijke rijkdom. Dit in verband met een goede beschrijving van de uitgangssituatie;
- biotopen van amfibieën, reptielen e.d.

landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken:

- visueel-ruimtelijke kenmerken van het bebouwde en van het natuurlijke landschap zoals openheid/geslotenheid, duinstructuur en reliëf;
- cultuurhistorische en archeologische elementen en structuren;
- aard van het grondgebruik.

te verwachten autonome ontwikkelingen t.a.v. bovengenoemde punten:

- Uitgangspunt is het als referentiesituatie te beschouwen nulalternatief; voor zover relevant dient ook het nul-plus-alternatief in de beschouwing te worden betrokken (zie paragraaf 4.4).
- De Commissie acht het niet uitgesloten dat de initiatiefnemer het wenselijk vindt in het kader van de autonome ontwikkeling mogelijke secundaire en naijlingseffecten te beschrijven. Het betreft hier:
 - . inmiddels voltooide of nog lopende activiteiten (inzake stedebouw, recreatie, bedrijfsvestigingen, e.d.);
 - . activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien dat zij zullen worden uitgevoerd, zoals de verwezenlijking van het bungalowpark Vendorado.
- Met betrekking tot geluid kan onder andere worden gevraagd:
 - . welke activiteiten zullen er in het geval van de "interimsituatie" nog op het circuit plaatsvinden?
 - . wat zijn de te verwachten geluidimmissies ten gevolge hiervan?

Zie ook hoofdstuk 7 voor nader te beschouwen milieu-elementen en aspecten.

7. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven"* (Art. 41j, eerste lid onder e).

7.1 Algemeen

De hieronder beschreven algemene richtlijnen dienen te worden betrokken op de weer te geven gevolgen per milieu-aspect.

- De wijze waarop de milieu-effecten zijn bepaald en beschreven dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens, als van de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten. Bij

- voorkeur zal bij onzekerheid over de effecten moeten worden uitgegaan van de slechtst denkbare situatie.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatief/variant verschillen.
 - De milieu-effecten moeten afzonderlijk voor de verschillende fasen van de activiteit worden beschreven: voor, tijdens en na de baanverlegging.
 - Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn en of deze op de korte of lange termijn spelen.
 - Aangegeven moet worden of de effecten met een hoge mate van waarschijnlijkheid zullen optreden of dat -bijvoorbeeld nog te nemen besluiten (zie 5)- tot andere (dan wel minder of meer intense) effecten kunnen leiden.
 - Aangegeven moet worden of er sprake kan zijn van mogelijke synergistische effecten (d.w.z. combinaties van effecten die gezamenlijk een extra zware milieubelasting betekenen).
 - Het te verwachten resultaat en de effectiviteit van mitigerende (= milieusporende) maatregelen (welke in verschillende inrichtingsalternatieven kunnen zijn opgenomen), om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren, dient te worden aangeduid.

In de beschrijving van effecten in het MER dient naar het oordeel van de Commissie de meeste nadruk te liggen op de geluideffecten voor omwonenden en recreanten in en buiten het circuit, de effecten met betrekking tot de (geo)hydrologie (namelijk veranderingen in stroming, stand en kwaliteit van het grondwater), alsook de effecten voor het landschap. Met name de effecten op het Kraansvlak en het (overige) Nationaal Park de Kennemerduinen acht de Commissie van groot belang. Ook de effecten als gevolg van de verhoogde verkeersdruk op toevoerwegen, speciaal op knelpunten (geluidhinder, stankoverlast en luchtverontreiniging (NO_x, CO en Pb)) moeten in het MER uitgewerkt worden. Niet alleen de effecten voor omwonenden, ook de effecten voor de buurgemeenten moeten worden beschreven[10].

De effecten dienen uitvoerig te worden beschreven. Waar mogelijk dienen ze gekwantificeerd te worden en, voorzover de aard van het onderwerp zich daarvoor leent, te worden getoetst aan bestaande normen en streefwaarden.

Het is van belang dat de beschrijving van de effecten niet beperkt blijft tot het circuitgebied, maar dat de effecten met betrekking tot het totale beïnvloedingsgebied worden beschouwd. Bij de beschrijving van de effecten moeten ook de effecten van secundaire activiteiten worden meegenomen, zoals een weg door het Kostverlorenpark[11].

10 Zie ook inspraakreacties 1, 7 en 8, bijlage 4.

11 Zie ook inspraakreacties 2, 5, 6, 9 en 10, bijlage 4.

De overige in deze paragraaf te noemen effecten kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden omschreven.

7.2 Geluidhinder

Per alternatief dienen de relevante geluidbronnen te worden geïdentificeerd en gelocaliseerd. Hiertoe behoren in elk geval:

- de race-evenementen, die op het circuit zullen plaatsvinden, onderverdeeld naar de verschillende categorieën en naar frequentie per jaar.

Deze opgave dient zo volledig mogelijk te zijn en limitatief in die zin, dat maximaal toelaatbare geluidemissies worden gespecificeerd;

- geluidproducerende installaties binnen het circuit;
- door het circuit veroorzaakt verkeer op toegangswegen;
- verkeer binnen het circuit.

De bijdragen van elk dezer bronnen afzonderlijk tot de geluidimmissie dient globaal maar kwantitatief te worden aangegeven en kwalitatief te worden beoordeeld.

Daarnaast dient de geluidimmissie ten gevolge van de diverse race-evenementen gedetailleerd te worden beschreven, waarbij onder meer de volgende punten aandacht verdienen:

- de ligging van de 55 dB(A)-contour ten opzichte van de zonegrens;
- de ligging van de 50 dB(A)-contour;
- de optredende overschrijdingen ten opzichte van de wettelijke grenswaarden;
- de maximum niveaus in relatie tot de niveaus $L_{A,eq}$ op representatieve punten;
- de geluideffecten op de aangrenzende natuurgebieden (bijvoorbeeld door opgave van de maximum niveaus in relatie tot het aldaar heersende omgevingsniveau). Dit betreft met name het Nationale Park de Kenemerduinen, de in voorbereiding zijnde uitbreiding daarvan in het Kraansvlak en mogelijk onder de Natuurbeschermingswet vallende terreinen (deels mogelijk samenvallend met het Nationaal Park). Wordt aan de geluidnormen in het potentiële stiltegebied "uitbreiding Kenemerduinen" voldaan?[12].

Naast een kwantitatieve opgave van de te verwachten geluidniveaus in vergelijking met de wettelijk vastgestelde grenzen c.q. ontheffingswaarden, dient ook een kwalitatieve beoordeling te worden gegeven van de te verwachten geluidhinder voor bewoners en recreanten. De resultaten van deze studie dienen geschikt te zijn voor een vergelijking van de verschillende alternatieven met betrekking tot de te verwachten geluidhinder (zie hoofdstuk 8).

12 Zie ook inspraakreacties 1, 3, 7, 8, 9 en 10, bijlage 4.

Ook dient mogelijk optredende geluidhinder tijdens de bouw- en aanleg-fase te worden behandeld.

7.3 Effecten op het abiotische milieu

Wat zullen de te verwachten effecten van de verschillende varianten zijn op:

- de hydrologische situatie, met name de grondwaterstand; hierbij dient rekening te worden gehouden met de onlangs veranderde waterwinning;
- de kwaliteit van het grondwater;
- de geomorfologische gesteldheid.

7.4 Landschap

De realisering van de baanverlegging met de erbij behorende geluidwende voorzieningen betekent bij elk van de alternatieven een drastische verandering van de bestaande geomorfologische, cultuurhistorische en visuele structuur. De aard van die verandering wordt niet alleen bepaald door de voorzieningen zelf, maar ook door de uitgangspunten voor de vormgeving ervan: is er sprake van camoufleren, van herkenbaar maken of zelfs van accentueren?

De effecten op het landschap dienen zo goed mogelijk zichtbaar te worden gemaakt, bijvoorbeeld door foto's van modellen of fotomontages.

Ook kan het landschap worden beïnvloed als een verhoogd verkeersaanbod op wegen in de omgeving zou nopen tot aanpassing van die wegen.

7.5 Effecten op vegetatie en fauna

- in hoeverre verandert de rustverstoring van de fauna in het omringende natuurgebied?
- welke actuele en vooral potentiële natuurwaarden verdwijnen als de voorgenomen activiteiten worden uitgevoerd;

7.6 Belevingsaspecten

Belevingsaspecten, naast geluidhinder, kunnen betrekking hebben op de veiligheid op de wegen in de omgeving (verhoogde verkeersdruk, aanvoer van brandbare en toxische stoffen), op daarmee in verband staande bereikbaarheidseffecten, op mogelijke stankhinder door het verkeer (vooral bij filevorming), op visuele effecten van dichtbij en ver, alsook (dit vooral in verband met de toename van de recreatiedruk) op de mate waarin omliggende natuurgebieden nog zullen kunnen worden ervaren als (min of meer) ongerept.

7.7 Overige effecten

Hierbij kan worden gedacht aan directe effecten van mindere prominentie, zoals die tengevolge van een zekere toename van de hoeveelheid huishoudelijk afval, luchtverontreiniging en energieconsumptie.

Ook behoren tot deze categorie de mogelijke secundaire gevolgen, zoals eventuele veranderingen in de recreatieve druk op en nabij dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen elders (afname door concurrentie dan wel toename door overloop- en uitstralingseffecten) en de eventuele effecten van volgactiviteiten van particuliere ondernemers in de periferie van het circuit.

Indien en voorzover van belang ware ook aandacht te besteden aan eventuele cumulatieve en synergistische effecten.

8. VERGELIJKING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN VAN ELK VAN DE IN BESCHOUWING GENOMEN ALTERNATIEVEN

Het MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven"* (Art. 41j, eerste lid, onder f).

De alternatieven en varianten moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, worden vergeleken met de autonome ontwikkeling van het milieu, zoals beschreven bij het nulalternatief. Het nul-plus-alternatief dient, voor zover relevant, in de beschouwing te worden betrokken. Hierbij dienen ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- Een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect (afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten dient echter te worden vermeden).
- In welke mate denkt de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven zijn doelstellingen te kunnen verwezenlijken?

De verschillende gevolgen van de alternatieven dienen zo te worden gepresenteerd dat een onderlinge vergelijking mogelijk is en een goed inzicht ontstaat in de verschillende keuzemogelijkheden.

De beoordeling en vergelijking van de gevolgen dient op een begrijpelijke wijze plaats te vinden aan de hand van toetsingscriteria en argumentatie.

De criteria zijn geen objectieve maatstaven, maar zijn ontleend aan de maatschappelijke beoordeling van de milieu-effecten. De criteria dienen bij voorkeur te worden ontleend aan beleidsuitspraken op landelijk en provinciaal niveau. In sommige gevallen zijn de criteria geformaliseerd tot een wettelijke norm. Voorzover dat het geval is dienen de effecten

te worden afgezet tegen de normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

Hierbij kan worden uitgegaan van het op grond van de randvoorwaarden in hoofdstuk 3 reeds geformuleerde toetsingskader.

9. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Het MER bevat ten minste: *"een overzicht van leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens"* (Art. 41j, eerste lid, onder g).

Een overzicht van de leemten in kennis en informatie die na de voorspellingen van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook vermeld worden:

- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens: in eerste plaats voor wat betreft de geluidberekeningen.
- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op korte en langere termijn.
- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

Deze leemten in kennis mogen niet betrekking hebben op die informatie, welke voor het te nemen besluit essentieel is. Dit soort informatie dient te worden geïdentificeerd en met prioriteit in het MER te worden uitgewerkt.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie.

In een later stadium dient door bevoegd gezag een evaluatieprogramma te worden opgesteld van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. In dit programma dienen de vastgestelde leemten in kennis en informatie te worden betrokken. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van m.e.r., dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effectbeperkende maatregelen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven"* (Art. 41j, eerste lid, onder h).

Ten aanzien van de opstelling van de samenvatting van het MER verdient het aanbeveling om de intenties van de wet scherp naar voren te doen brengen. Deze intenties zijn:

- Motivering van het belang van het voornemen.
- Keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.
- Beschrijving van de Ausgangssituatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf).
- Zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten van de verschillende alternatieven.
- Vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

11. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER is een samenvattend rapport van de resultaten van studies naar de gevolgen voor het milieu van de in beschouwing genomen alternatieven en varianten daarvan. Het MER kan als zodanig onderdeel vormen van een document van bredere strekking. Het MER zal echter wel duidelijk als een apart onderdeel herkenbaar moeten zijn en als zodanig zijn aangegeven.

Het MER moet goed leesbaar zijn en bruikbaar zijn om een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten. Daarnaast dient het MER te zijn toegespitst op de voor het milieu relevante punten, op zodanige wijze dat het bevoegd gezag het milieubelang in de besluitvorming op volwaardige wijze mee kan wegen. Dit betekent dat:

- Het MER (zonder bijlagen) een beperkte omvang heeft.
- De gevolgen voor het milieu van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan, evenwichtig en logisch samengevoegd dienen te worden weergegeven in het MER.
- Te sterke vereenvoudiging enerzijds en vaktaal anderzijds zoveel mogelijk moet worden vermeden.
- De samenvatting kort en overzichtelijk de kern van het MER zal moeten weergeven (eventueel toelichting in de vorm van een of meer overzichtstabellen).
- Keuze-elementen die bepalend zijn voor de beoordeling en ook die, welke bepalend zijn geweest voor de inhoud van het MER, in het MER eenduidig tot uitdrukking dienen te komen.
- Zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van grafische presentaties zoals kaarten (detailkaarten op schaal 1:10.000 of groter), luchtfoto's, modelfoto's, e.d.

B I J L A G E N

behorende bij het

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BAANVERLEGGING CIRCUIT ZANDVOORT

(Bijlage 1 t/m 5)

Brief van de gemeente Zandvoort met verzoek om advies

GEMEENTE ZANDVOORT

Secretarie
Tel. 02507-61400

Aan de Commissie voor de Milieu-
Effectrapportage
t.a.v. de heer J. Scholten
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Datum : 10 maart 1989
Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : Afd.RO Nr. 89/929
Vormatie : J.Sandbergen.
Onderwerp : Startnotitie milieu-
effectrapportage.

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
Ingediend op	13 MAART 1989
Nr.	524 - 09
Bestand	226-15

Geachte heer Scholten,

Ter voldoening aan het gestelde in artikel 41 van de wet algemene bepalingen milieu hygiëne zenden wij u hierbij een exemplaar van de op 28 februari 1989 ontvangen startnotitie milieu effectrapportage ten behoeve van het accommodatieplan circuit.

De startnotitie ligt met ingang van 13 maart 1989 ter inzage.

Wij stellen u in de gelegenheid om advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu effectrapport.

Uw advies zien wij, zo mogelijk, graag op korte termijn van u tegemoet.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Zandvoort.
namens dezen,
de gemeentesecretaris, l.s.

N.Dost.

Bijlage(n) : 1

Coll : JS/ik

Postadres:
Postbus 2
2040 AA Zandvoort

Bezoekadres:
Swaluvestraat 2
Zandvoort

Bankrelatie : Rabobank rek. nr. 32.63.65.400
Postrekening : 40020, t.n.v. Gemeente Zandvoort

Kasbetalingen:
Rabobank Zandvoort.
Grote Krocht 34-36

Tekst van de openbare bekendmaking van de aanvang van de m.e.r.-procedure

Nr.

055/89

100.

Dagte

226 — 43

Startnotitie milieu-effectrapportage.

De raad der gemeente Zandvoort maakt ter voldoening aan het bepaalde in artikel 41 L van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne het volgende bekend:

Bij brief d.d. 12 oktober 1988 heeft de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de heer drs. D.J. Dees, aan het circuit van Zandvoort voorwaardelijk de A-status toegekend als nationaal circuit.

Een van de voorwaarden betreft het opstellen van een milieu-effectrapportage op uitvoeringsniveau.

Door burgemeester en wethouders van Zandvoort is de mededeling ontvangen, dat het voornemen bestaat een verzoek in te dienen tot het nemen van een besluit bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport moet worden gemaakt.

De mededeling houdt o.a. mede verband met de herziening van het vigerende bestemmingsplan.

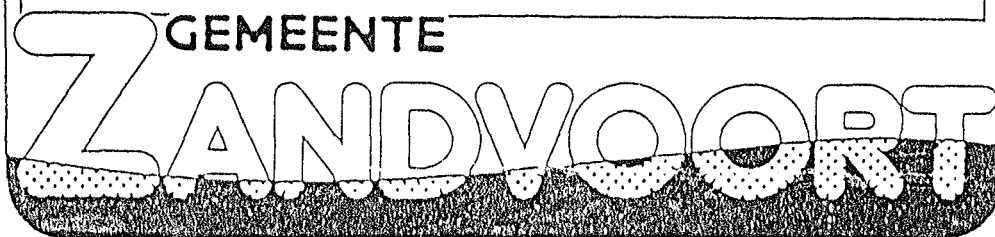
In verband met het voornemen van de initiatiefnemer ligt vanaf 13 maart 1989 op de afdeling ruimtelijke ordening, Raadhuisplein 4, gedurende één maand ter inzage een startnotitie milieu-effectrapportage (geopend alle werkdagen van 09.00 - 12.00 uur).

De startnotitie bevat ondermeer de volgende gegevens:

- a. huidige situatie
- b. voorgenomen activiteit en alternatieven
- c. milieu-effecten van de voorgenomen activiteit.

Gedurende de termijn van de terinzagelegging kan een ieder opmerkingen maken over de inhoud van de startnotitie en opmerkingen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport schriftelijk kenbaar maken aan de gemeenteraad, Postbus 2, 2040 AA Zandvoort.

milieu

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN
DE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage die het onderhavige advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport inzake de modernisering van het racecircuit te Zandvoort heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van dr. H. Cohen.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- dr.ing. A. von Meier, wonende te Nieuw Vennep;
- mr. P.J. Verdam, wonende te Bilthoven;
- drs. S.E. van Wieren, wonende te Doesburg.

Mw. ir. M.P.T.M. de Cleen is als secretaris van de werkgroep opgetreden.

BIJLAGE 4

LIJST VAN INSPRAAKREACTIES

nr.	datum	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Gemeente Zandvoort	Datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	04-04-1989	Woonpark Kostverloren te Zandvoort	07-04-1989	24-04-1989
2.	04-04-1989?	Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland te Velsen-Zuid	11-04-1989	24-04-1989
3.	06-04-1989	Stichting Geluidhinder Zandvoort	07-04-1989	24-04-1989
4.	07-04-1989	D'66 afdeling Zandvoort	12-04-1989	24-04-1989
5.	08-04-1989	Initiatiefgroep Duinbehoud Bloemendaal Heemstede te Overveen	11-04-1989	24-04-1989
6.	11-04-1989	Stichting Natuur en Milieu te Utrecht	13-04-1989	24-04-1989
7.	11-04-1989	Gemeente Heemstede	12-04-1989	24-04-1989
8.	11-04-1989	Gemeente Bloemendaal	13-04-1989	24-04-1989

Inspiraakreacties niet via bevoegd gezag ontvangen:

9.	30-03-1989	Directeur Landbouw, Natuur en Openlucht- recreatie en de regionale inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne beiden in de provincie Noord-Holland	??-??-??	07-04-1989
10.	11-04-1989	Gedeputeerde Staten van Noord-Holland	??-??-??	13-04-1989
11.	13-04-1989	Stichting Duinbehoud te Leiden	??-??-??	14-04-1989

Brief van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

Ministerie van
Welzijn,
Volksgezondheid en
Cultuur

Postbus 5406
2280 HK Rijswijk
Telefoon (070) 40 79 11

W
E L
Z I J N
V O L K S
G E Z O N D
H E I D
C U L T U R

3 wethouders
J. Sande

226-17

Het college van Burgemeester en
Wethouders van de gemeente Zandvoort
Postbus 2
2040 AA ZANDVOORT

GEMEENTE ZANDVOORT	
INGEKOMEN	
14 OKT. 1988	
VOLG.NR.	88/6216
CLASS.NR.	1-855.363
AFDELING:	VH/120

Ons kenmerk
DSpz/RVS-U-62536 II

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer
406373

Rijswijk
12 oktober 1988

Onderwerp
Nationaal Circuit

Bijlage(n)

Uw brief

In aansluiting op mijn eerdere brief d.d. 9 mei 1988 gericht aan de Stichting Nieuwe Accommodatie Circuit en met referte aan het overleg dat met u is gevoerd d.d. 12 september en 16 september jl., deel ik u het volgende mede.

Zoals u bekend is, sta ik met betrekking tot de locatie van een nationaal circuit op het standpunt dat de rijksoverheid niet die locatie bepaalt maar - vanuit haar visie - de mogelijkheden en belemmeringen aangeeft en, indien daarvoor een aanvaardbare oplossing komt, de A-status zal toekennen. Daarbij is als beleidsuitgangspunt genomen de wenselijkheid om in Nederland te kunnen beschikken over een permanent nationaal racecircuit ten behoeve van de gemotoriseerde sport.

Met inachtneming van het bovenstaande en het advies dat de interdepartementale werkgroep nationaal racecircuit aan mij heeft uitgebracht, heb ik met de betrokken bewindslieden van VROM, Landbouw en Visserij en Economische Zaken overeenstemming bereikt over de voorwaardelijke toekenning van de A-status als nationaal circuit aan het circuit Zandvoort. Deze beslissing houdt in, dat als de voorwaarden waaraan het (nader op te stellen) plan van aanpak zal moeten worden vervuld, aan het circuit Zandvoort die A-status zal worden toegekend. Deze voorwaarden hebben met name betrekking op de volgende aspecten:

- het kunnen voldoen aan de sporttechnische eisen van de betrokken landelijke sportorganisaties KNAF en KNMV;
- de resultaten van een (door u te doen opstellen) Milieu Effect Rapport op uitvoeringsniveau;
- het voldoen aan de normen van de Wet Geluidhinder;
- het aanbrengen van een afdoende scheiding tussen circuit en Nationaal Park Kennemerduinen i.o.;
- het opstellen van een aanvaardbaar duinbeheersplan;
- het voorzien in een afdoende oplossing voor de verkeers- en parkeervoorzieningen;
- het verkrijgen van een ontgrondingsvergunning;

Bezoekadressen
Rijswijk
Sir W. Churchilllaan 368

Correspondentie uitsluitend
richten aan het postadres,
met vermelding van de
datum en het kenmerk van

Tellex Rijswijk
31680 wvcrw nl

Ministerie van
Welzijn,
Volksgezondheid en
Cultuur

W V G

Blad

2

Kenmerk

DSpz/RVS-U-62536 II

- h. wijziging van het vigerende bestemmingsplan, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan de bouwhoogte en bouwmassa van de noodzakelijke voorzieningen;
- i. een deugdelijke (interne) inrichting van het circuitterrein.

In dit kader heb ik kennis genomen van het feit dat u, met inachtneming van de genoemde voorwaardelijke toekenning van de A-status aan Zandvoort, bereid bent uw medewerking te verlenen aan het opstellen van een dergelijk plan van aanpak en daartoe de nodige maatregelen te zullen treffen.

De resultaten van het plan van aanpak zullen te zijner tijd ter toetsing aan de interdepartementale werkgroep worden voorgelegd en behoeven de goedkeuring van de betrokken bewindslieden, voor zover het gaat om verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Rijksoverheid.

Wellicht ten overvloede breng ik voorts onder uw aandacht, dat de KNMV mij per brief d.d. 14 juni jl. heeft laten weten dat zij het motorcircuit Assen als de A-accommodatie voor de motorsport zal beschouwen en gebruiken indien aldaar de plannen van de Stichting Circuit van Drenthe voor de noodzakelijke aanpassing van het circuit zullen worden gerealiseerd. Dat neemt niet weg, dat vanuit de KNMV om meerdere redenen wordt aangedrongen op spoedige realisering van een tweede circuit in Nederland ten behoeve van de motorsport, waarbij alsdan aan het circuit Zandvoort de B-status voor de motorsport kan worden verleend. Dit standpunt heeft overigens geen consequenties voor de bovengenoemde voorwaarden met betrekking tot het circuit Zandvoort.

Dezerzijds kan worden ingestemd met het aanbod van de provincie Noord-Holland om als coördinerende instantie ten behoeve van het plan van aanpak op te treden. Ik zal het provinciebestuur van Noord-Holland daarvan in kennis stellen.

De betrokken departementen hebben zich bereid verklaard aan dit plan van aanpak een bijdrage te willen leveren.

Gelet op de noodzakelijke voortgang van het project lijkt het me wenselijk dat zo spoedig mogelijk wordt overgegaan tot het instellen van een organisatorische structuur teneinde het plan van aanpak vorm te kunnen geven. Daarbij zal ook de vraag aan de orde kunnen komen of er vanuit de kant van de rijksoverheid een financiële bijdrage ten behoeve van de (waarschijnlijk) noodzakelijke externe ondersteuning beschikbaar kan worden gesteld.

Het Ministerie van WVC is overigens bereid ook ten aanzien van de komende fase haar coördinerende rol ten opzichte van de overige departementen te blijven vervullen.

Een afschrift van deze brief zend ik aan de betreffende departementen, aan het provinciebestuur van Noord-Holland en aan de betrokken landelijke sportorganisaties.

X Gaarne verneem ik uw reactie.

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,

17.
drs. D.J.D. Dees